

Rusko po roce 1945

Varšavská
smlouva

RVHP

Konec války

- Vznik Velké trojky - SSSR, Spojené státy a Velká Británie
- V předvečer vítězství SSSR nad Německem - schůzka Velké trojky v únoru 1945 v Jaltě na Krymu → poválečný osud Německa
- SSSR - přední úloha ve vznikající Organizaci spojených národů (OSN)
- významný vliv v poválečném uspořádání světa
- Přelom července a srpna 1945 – konference Velké trojky v Postupimi
→ Londýn a Washington nechtějí tolerovat růst SSSR, Německo rozděleno na 4 okupační pásma=největší patří SSSR, rozdělení německého loďstva, potrestání válečných zločinců
- Přeměna střední a východní Evropy v lidové demokracie- postupná přeměna v sovětské satelity

Poválečná situace

- Přes 20 milionů obětí, z toho 4,5 milionů zajatců ztráty v armádě především z počátku války → v důsledku chyb nejvyššího velení
- Ztráty civilního obyvatelstva se neuvádějí
- V roce 1945 evidováno na venkově o 13 milionů více žen než mužů
- Západní část státu zpustošena, zničeny průmyslové podniky
- SSSR supervelmocí
- Značné škody v zemědělství

Poválečná pětiletka

- Zaměření na zničené oblasti a jejich rekonstrukci
- Primární obnova těžkého průmyslu
- Potřeba obyvatelstva až na 2.místě
- Zajatci využíváni k obnově (z toho cca 2,3 miliony Němců)
- Zemědělství postihlo v r. 1946 velké sucho → hladomor
- Budování armády jako úderné síly

Poválečná pětiletka

- Budování námořního loďstva
- Výroba jaderné zbraně, na popud útoku na Hirošimu
- Postavení „tajného města“ nedaleko Čeljabinsku, kam se soustředil atomový výzkum → nejradioaktivnější místo na světě

- Zapojení sovětské výzvědné služby
- Vrchol kultu Stalina - o všem ví a rozhoduje sám

Rada vzájemné hospodářské pomoci (RVHP)

- Leden 1949 – založení RVHP= rozložení hospodářských požadavků méně rozvinutých zemí na celý blok
- Stalinova snaha o rozšíření socialismu po celé Evropě
- Členové: Bulharsko, Československo, Polsko, Maďarsko, Rumunsko, Albánie (do roku 1961), NDR a Sovětský svaz, ten zastával vedoucí postavení díky své politické moci i hospodářskému potenciálu
- Únor 1950 podepsána smlouva s Čínou o přátelství a vzájemné pomoci

Rada vzájemné hospodářské pomoci (RVHP)

- „Studená válka“ – v roce 1948 SSSR zápasí se Západem, neúspěšný pokus Moskvy o získání západního Berlína → v roce 1949 vznik Severoatlantického paktu, ozbrojený konflikt mezi severní a jižní Koreou v létě 1950 = nebezpečí dalšího „horkého“ válčení
- Do roku 1953 prosazovala RVHP kurs rozvoje těžkého a vojenského průmyslu – žádný ohled na trvalé problémy se zajišťováním surovin a energií.
- Cílem RVHP: koordinace ekonomik všech členských států, ve skutečnosti podřízení SSSR

Konec Stalinovy vlády

- Počátkem roku 1953 umírá Stalin po prodělané mrtvici, následném ochrnutí a několik hodin bez lékařské pomoci - většina ošetřujících lékařů pak beze stopy zmizela
- 6.března 1953 v čele SSSR Georgij Malenkov, šéfem bezpečnosti Lavrentij Berija = nastoupení nového kursu
- V létě 1953 padl Berija – svržení organizoval Nikita Chrusčov, následoval boj proti Malenkovovi
- 1955 – v čele vlády Nikolaj Bulganin (dosazen Chrusčovem)

Varšavská smlouva 1955-1991

Договор о дружбе, сотрудничестве и взаимной помощи

- Únor 1955 - Nikita Sergejevič Chruščov chce vytvořit vlastní východní pakt, využívá československého návrhu bezpečnostního paktu
- Vznik 14.5. 1955 ve Varšavě na základě Smlouvy o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci jako reakci na vstup SRN do NATO
- Vojenský pakt zemí východního bloku - členské státy:

Albánská lidová republika (do roku 1968)

Bulharská lidová republika

Československá republika (později ČSSR)

Maďarská lidová republika

Německá demokratická republika (od roku 1956)

Polská lidová republika

Rumunská socialistická republika

Svaz sovětských socialistických republik

Sjezd vůdců států Varšavské smlouvy v roce 1987(zleva):

Gustáv Husák, Todor Živkov, Erich Honecker, Michail Sergejevič Gorbačov, Nicolae Ceaușescu, Wojciech Jaruzelski a János Kádár.

Období Varšavské smlouvy

- Snaha o kolektivní bezpečnost v Evropě, ve skutečnosti mocenskopolitický nástroj SSSR
- Sídlo velení v Moskvě
- Hlavní velitelé byli maršálové SSSR:

Ivan Stěpanovič Koněv

Andrej Antonovič Grečko

Ivan Ignat'jevič Jakubovskij

Viktor Georgijjevič Kulikov

Nikolaj Vasiljevič Ogarkov

Období Varšavské smlouvy

- Smlouva uzavřena na 20 let s automatickým prodloužením o 10 let pro státy, které ji rok před uplynutím lhůty nevypoví.
- Květen 1985 - smlouva prodloužena o dalších 20 let
- 25. února 1991 na mimořádné schůzce Politického poradního výboru v Budapešti rozhodnuto o rozpuštění vojenských struktur Varšavské smlouvy.
- 1.července 1991 v Praze v Černínském paláci platnost smlouvy ukončena.

Použité zdroje:

- Švankmajer, Milan – Dějiny Ruska (1995)
- Kompas.estranky.cz
- www.csla.cz
- www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1528048-pred-60-lety-vznikla-varsavska-smlouva-puvodne-jen-naoko

Děkuji za pozornost

Pavλίna Horká, 452690